

PREVENCINIŲ PROGRAMŲ VYKDYMAS LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2009-2010 M. LAIKOTARPIU

Atsižvelgiant į profilaktinių sveikatos patikrinimų svarbą, iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto (PSDF), sveikatos programoms finansuoti 2011 metams numatyta apie 202 mln. Lt, tai tiek pat kiek 2010 metais. Visoms prevencinėms programoms finansuoti 2011 m. numatoma iš viso skirti daugiau kaip 31 mln. litų, t.y. beveik 55 tūkst. litų daugiau, nei buvo planuota šioms reikmėms 2010 metais. Iš jų „vėžio“ kontrolės programoms finansuoti numatyta 23,4 mln. Lt:

- ✘ Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programai - 6,6 mln. Lt;
- ✘ Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programai - 5 mln. Lt;
- ✘ Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programai - 6,2 mln. Lt;
- ✘ Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programai - 5,6 mln. Lt, tai 2 mln. Lt daugiau nei 2010 metais. Šią programą, kaip „bandomąjį projektą“, buvo numatyta vykdyti 2 metus Vilniaus ir Kauno apskrityse. Atlikus vertinimą nuo 2011 m. rugpjūčio ši programa bus plėtojama visoje Lietuvoje, todėl visi Lietuvos 50-74 metų gyventojai kas dvejus metus turės galimybę gauti programoje numatytas paslaugas.
- ✘ Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programai šiais metais numatoma skirti tiek pat lėšų, kaip ir pernai - per 2 mln. Lt.

Preveninės programos neabejotinai svarbios ankstyvam ligų diagnozavimui, gyvenimo trukmės ilgėjimui. Todėl net ir jaučiantis gerai, verta rūpintis savo sveikata, jos stiprinimu ir išsaugojimu.

Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenimis, geriausiai Lazdijų rajono savivaldybėje 2010 m. buvo vykdomos gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių ir priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos priemonių programos.

Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinė programa buvo pirmoji vėžio prevencijos programa, pradėta įgyvendinti šalies mastu. Programa skirta moterims nuo 25 iki 60 metų. Lietuvos vėžio registro preliminariais duomenimis, Lietuvoje 2010 m. nustatyti 455 neinvazinio vėžio (pakitimai randami tik pačiose ląstelėse, neperžengia už ląstelės ribų, nemetastazuoja. Priskiriamas prie ikinavikinių pokyčių) atvejai ir 393 I–IV stadijų gimdos

kaklelio vėžio (iš jų – 154 pirmos stadijos) atvejai.

Lyginant 2009 - 2010 m. Lazdijų rajono savivaldybėje vykdytų prevencinių priemonių programas stebima, kad 2010 m. padaugėjo tik moterų, kurios buvo informuotos apie galimybę dalyvauti gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programoje, skaičius. Apie galimybę dalyvauti kitose prevencinių priemonių programose informuotų gyventojų skaičius 2010 m. buvo mažesnis nei 2009 m.: atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programoje – 70; priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programoje – 143; asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programoje – 89 gyventojais.

Krūties vėžio prevencijos programa skirta moterims nuo 50 iki 69 metų. Preliminariais duomenimis, Lietuvoje 2010 m. nustatyta 384 I stadijos, 470 – II stadijos, 249 – III stadijos, 98 – IV stadijos krūties vėžio atvejai

Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa skirta vyrams nuo 50 iki 75 metų bei vyrams nuo 45 metų, kurių tėvai ar broliai yra sirgę prostatos vėžiu. Įtarus patologiją 2010 m. urologo konsultacijai nusiūsti daugiau nei 3 tūkst. vyrų, iš jų 1,8 tūkst. atvejų buvo nustatytas vėžys.

Lazdijų rajono savivaldybės gyventojų dalyvavimas prevencinėse programose 2009-2010 m. laikotarpiu pateikiamas 1 lentelėje

Valstybinės profilaktikos programos pavadinimas	2009 m.			2010 m.		
	Per ataskaitinį laikotarpį programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius	Informavimo apie galimybę dalyvauti programoje paslaugų suteikimo skaičius	Profilaktinės programos įgyvendinimas (%)	Per ataskaitinį laikotarpį programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius	Informavimo apie galimybę dalyvauti programoje paslaugų suteikimo skaičius	Profilaktinės programos įgyvendinimas (%)
Priešinės liaukos (prostatos) vėžio ankstyvosios diagnostikos programa	2819	657	23,3	1425	514	36,1
Gimdos						

kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programa	4933	805	16,3	1640	844	51,5
Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programa	2577	332	12,9	1281	262	20,4
Asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programa	4731	576	12,2	4802	487	10,1

1 lentelė. Lazdijų rajono savivaldybės gyventojų dalyvavimas prevencinėse programose 2009-2010 m. laikotarpiu (Šaltinis – Vilniaus teritorinė ligonių kasa)

Vėžio prevencija lėmė, kad vis dažniau diagnozuojamas ankstyvųjų stadijų vėžys, kuris gali būti sėkmingai gydomas. Verta priminti, jog jau sirgdamas ankstyvųjų stadijų vėžiu žmogus kurį laiką gali nejausti jokių ligos požymių, netgi skausmo. Tad tiems, kurie vis neprisirengia pasitikrinti, primygtinai siūlytume nedelsti. Tuo labiau, kad net ir sunkmečiu lėšų iš PSDF biudžeto toms programoms skiriama užtektinai, tyrimai apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu – nemokami.

Lazdijų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistė Aušra Liaukevičiūtė

Informacija parengta pagal LR SAM 2011-01-11 d., Valstybinės ligonių kasos prie SAM 2010-02-15 d. ir Vilniaus teritorinės ligonių kasos 2010 -03-24 d. informaciją